

CYKL | MŁODZI W OBIEKTYWIE
GRUPA WIEKOWA | klasy 4–6

ANALIZA PSYCHOLOGICZNA

opracowanie: Marta Szydłowska

FILM | „LATO, KIEDY NAUCZYŁAM SIĘ LATAĆ”, reż. R. Andrić

Film przedstawia wakacje dwunastoletniej Sofie. Z pozoru nudne, niczym niewyróżniające się dni lata stopniowo zaciekawiają nas nowymi wydarzeniami. Obserwujemy różne sytuacje, w których znajduje się bohaterka, i jej sposoby na poradzenie sobie z nowymi wyzwaniami. Dziewczyna poznaje rówieśników i doświadcza emocji, które mamy okazję oglądać z jej perspektywy – liczne monologi bohaterki pozwalają nam zrozumieć rzeczywistość przez pryzmat nastolatki. Jesteśmy także świadkami rozwijającego się wakacyjnego zauroczenia. Bardzo ważnym wątkiem są wartości, tradycje i więzy rodzinne – wspólne przygotowywanie i spożywanie posiłków, uczenie młodych osób odpowiedzialności poprzez angażowanie ich w drobne, jednak wymagające wysiłku i zaangażowania prace. Istotnym momentem w sielsko przebiegających wakacjach jest choroba Nony. Młoda bohaterka musi zmierzyć się z chorobą i śmiercią bliskiej osoby.

TEMATY DO OMÓWIENIA

Film stwarza okazję do omówienia z uczniami trzech tematów:

- oczekiwania a rzeczywistość;
- dorastanie;
- choroba w rodzinie.

Oczekiwania a rzeczywistość

Sofia, wyjeżdżając na wakacje, spodziewała się nudnego wspólnego czasu. Znając swoją babcię, założyła, że nie wydarzy się nic, co by ją zaskoczyło. Musiała zostawić swoich znajomych, których znała, wiedziała, czego może się po nich spodziewać, jak się zachować w ich towarzystwie. Wyjazd do nieznanego miejsca

wzbudzał w bohaterce różne emocje – obawiała się nowości, nowych miejsc, poznawania nowych osób. Z czasem nabierała coraz więcej zaufania i przekonania. Sofia stopniowo otwierała się na nowe doświadczenia, dzięki czemu spędziła niezapomniane wakacje. Poznała rówieśników, z którymi odważała się na różne przygody. To doświadczenie bohaterki uczy nas otwartości mimo niepewności i obaw. Pokazuje, że ciekawość jest nieodłącznym elementem przygody, a założenia i oczekiwania, co do miejsca czy ludzi, często są fałszywym obrazem rzeczywistości.

Pytania: Co myślała i jak się zachowywała Sofia, wyjeżdżając na wakacje z babcią? Jakich wakacji się spodziewała? Jak oczekiwania Sofii wpływały na jej nastrój i zachowanie? Dzięki czemu zaczęła się otwierać i uczestniczyć w swoich wakacjach? Jak Ty reagujesz, kiedy znajdziesz się w nowym miejscu i jest nie tak, jak oczekiwałaś/oczekiwałeś? Emocje zawsze mają swój początek i koniec – co Ci pomaga „pożegnać” smutek, złość (w związku z nie takim miejscem, jak chciałaś) i otworzyć się na zabawę i radość? Czy lubisz wracać do tych samych miejsc i znajomych ludzi, czy wolisz poznawać nowe?

Dorastanie

Główna bohaterka Sofia wyjeżdża z babcią na wakacje. Spodziewa się nudnych, niczym niewyróżniających się dni lata. Mamy okazję śledzić wydarzenia z perspektywy myśli nastolatki. Pokazuje to dynamikę zmian, jakie zachodzą w tym wieku w systemie nerwowym w kontekście szybkości tworzenia nowych połączeń neuronalnych. Jest to ważne z perspektywy rozwojowej, bo szybki rozwój systemu nerwowego wpływa na szybkość reakcji emocjonalnych. W filmie obserwujemy różne emocje Sofie, jej zachowania i próby radzenia sobie w nieznanym środowisku. Mamy okazję towarzyszyć bohaterce w procesie dorastania, gdzie nie zawsze wszystko układa się po jej myśli. Jest tu miejsce na błędy, potknięcia i niewiedzę, co nastąpi po podjęciu jakiejś decyzji. Obserwujemy dziewczynę, która stopniowo otwiera się na zachodzące zmiany i z akceptacją wchodzi w czas nastoletniości. Uczy się odpowiedzialności poprzez angażowanie się w prace domowe, gotowanie.

Pytania: Jak się czuła Sofia, wyjeżdżając na wakacje z babcią? To zupełnie normalne, że pokazywała złość, niezadowolenie (bo tak się czuła) – co robiła, żeby poczuć się lepiej? Czego nowego nauczyła się podczas wakacji? Kiedy znajdziesz się w nowym miejscu i poznasz nowe osoby, jakie emocje zauważasz u siebie, jak zaczynasz się zachowywać? Co lubisz robić, co Ci pomaga przyzwyczaić się do nowego miejsca, nowych osób? Jakie masz obowiązki? Które z nich możesz uatrakcyjnić np. śpiewem czy tańcem?

Choroba w rodzinie

Jednym z ważniejszych wątków przedstawionych w filmie jest choroba i śmierć Nony. Sofia początkowo niechętnie nawiązywała kontakt z nowo poznaną cicią, jednak stopniowo zbudowała zaufanie. Dziewczyna znalazła wyjątkowe ciepło, życzliwość i zrozumienie swoich nastoletnich zachowań u Nony. Sofia, uczestnicząc w rodzinnych sytuacjach problemowych, obserwowała popełniane błędy, wyciągała wnioski, uczyła się przeproszenia, wybaczenia. Podczas wakacji dorastała, ucząc się adekwatnych zachowań i reagowania w trudnych, konfliktowych sytuacjach. Zaskoczeniem dla bohaterki była choroba Nony. Pomiędzy Noną i Sofią nawiązała się wyjątkowa więź. Dzięki wspólnej trosce, dbałości, czułości obie dawały sobie z wzajemnością ogrom zrozumienia, a wspólna praca zbudowała bliskość. Ogromnym przeżyciem dla Sofii była utrata Nony, jednocześnie bardzo ważnym było poznanie jej i doświadczenie tej wyjątkowej relacji.

Pytania: Jakie zachowania Nony sprawiały, że Sofia zaczynała jej ufać? Co dawała bohaterkom ich wspólna obecność? Jak się czuła Sofia, obserwując zachowania babci, jednocześnie nie wiedząc o jej różnych tajemnicach? Jak reagowała Sofia, widząc chorobę Nony i jej śmierć? Po czym poznajesz, że bliska osoba Cię rozumie? Jak się czujesz, kiedy możesz coś zrobić po swojemu i czujesz zrozumienie i troskę innych? Czy ktoś z Twoich bliskich choruje albo chorował? Jak się czułeś, obserwując osobę w chorobie? Śmierć jest naturalnym zjawiskiem – jakie emocje pojawiają się u Ciebie, kiedy o niej myślisz?